



**De Coll Ágnessel, a Baptista Szeretetszolgálat Emberkereskedelem ellenes programjának vezetőjével beszélgettünk, a kényszerítésről, a kizsákmányolásról, az emberkereskedelemlről és az érzelmi vagy más zsarolásokról.**

**Magas kitüntetést kapott a munkája elismerése képen, de nem itthon, hanem az Egyesült Államokban, ahol maga a külügyminiszter adta át az egész világon azt nyolcuknak. Mintha alig lenne visszhangja itthon.**

Washingtonban vehettem át Mike Pompeo külügyminisztertől az emberkereskedelemlről szóló jelentés hőse elismerését. A világ különféle pontjairól nyolc ember munkáját méltatták a díjjal. Tíz éve dolgozom az emberkereskedelem ellen a Baptista Szeretetszolgálatnál. Az évek során a csapattal felépítettem egy jól működő hazai és nemzetközi hálózatot. Rendőrségekre, civil segítő-szervezetekre és döntéshozókra támaszkodik a rendszerünk, amely eredményes, gyors reagálású, hatékony segítségnyújtást biztosít a bajbajutottak számára. Az elmúlt időszakban különösen nagy hangsúlyt fektettem arra, hogy minél nagyobb nyilvánosságot szerezzen az emberkereskedelem jelensége. Fontos, hogy az emberek tudják, hogy tízezrek élnek Magyarországon rabszolgaként és azt, hogy van segítség és lehet tenni az áldozatokért.

**Az emberkereskedelem önmagában félelmetes cselekmény, szinte mindenki amerikai filmeket lát maga előtt, ha ezt hallja. A valóságban is ijesztő?**

Maga az emberkereskedelem, ami ellen mi a Baptista Szeretetszolgálat szervezeti egységén belül küzdünk, valóban egy rendkívül üldözendő tevékenység. Az imént Ön amerikai filmekhez társította ezt a bűncselekménytípust, azonban nem kell ehhez országhatárokat átlépni, itthon is bőven van rá példa. Ebbe a bűnözési csoportba tartozik a kizsákmányolás, amelynek legismertebb formája a csicskáztatás, és a kényszermunka is.

## **Ön nem is vesz részt veszélyes, több kimeneteli lehetőséggel járó akciókban?**

Valóban nem az én munkám az akciófilmekből már ismert cselekményekben részt vennem, de ettől még nagyon komoly a feladatunk az előbb felsorolt bűncselekményekkel kapcsolatban. Ugyanis mind az előkészületekben, mind a kimenekítés utáni elhelyezésben rengeteg a dolgunk, sőt az sem mellékes, hogy a szervezetünket lehet értesíteni, akár a bajba kerültek, akár a hozzátartozójának, ismerősének vagy bárkinek, aki tudomást szerez kényszerhelyzetben lévő, segítségre szoruló emberről. A Szeretetszolgálaton belül működik az Emberkereskedelem ellenes csoport tizenkét fővel és ennek vagyok a vezetője.

## **Akkor viszont kik azok, akik a konkrét kiszabadítási akciókban részt vesznek és az Önök tevékenysége, hogyan kapcsolódik hozzájuk?**

Mint említettem, hozzánk is, de nem kizárólagosan sok segélykérés érkezik be, akár közvetlenül a sértettől vagy annak rokonától, ismerősétől. Amennyiben van konkrét helyszín, a Rendőrség erre szakosodott csoportjához fordulunk. Amennyiben Magyarországról érkezett a segítségkérés, akkor ők intézkednek, ha külföldön szorul valaki segítségre, a megfelelő társszervek végzik el az operatív feladatot. A mi feladatkörünk több ponton is csatlakozik a hatósági munkához, először is már a segélykérésnél próbálunk – a lehetőségekhez képest – minél pontosabb információkhoz jutni. A kimenekítés után viszont el is kell valahová helyezni az érintetteket, például védett házakba. Továbbá ha az, aki oda bekerül és igényli, rehabilitáción vehet részt, amely segít a mindennapi éltbe visszailleszkedni. Ha külföldön történik a kimenekítés és az illető nem akar hazajönni, akkor a társszerveink, akikkel jól együtt tudunk működni, segítenek az elhelyezésben. Ha az érintett haza kívánkozik, akkor itthoni védett házban helyezzük el.

## **Miért nem megy haza rögtön az, akit kimenekítenek egy gyakorlatilag fogvatartásnak nevezhető környezetből?**

Valóban, aki nem került még ilyen helyzetbe, el sem tudja képzelni, hogy milyen kiszolgáltatott az, aki benne van, és akkor még a sokféle zsarolási kísérletről nem is beszéltem. Sajátos szóhasználatnál úgy fogalmazhatnánk, hogy sakkban tartás. Szinte mindenkinek van olyan kapcsolódási pontja az életében, amit nagyon félt vagy nagyon ragaszkodik hozzá, és ez elég ahhoz, hogy meg lehessen félemlíteni.

## **Mondana példát?**

Például a fiatal lányok prostitúcióba kényszerítése elég gyakori. De már akár lehet gyerekük is, akit el kell tartani, vagy idős szülő. De ez csak az egyik része a dolognak, a másik az érzelmi zsarolás.

## **Azt ebből a szempontból, hogyan kell érteni?**

Leginkább a fiatal és kiskorú lányok, de más nők is úgy kerülnek az emberkereskedelembé, hogy a stricijük először szerelmet imitál, amelyet még akkor is elhisznek neki az áldozatok, amikor már minden jel egyértelmű és látszik a kihasználásuk.

## **Hogyhogyan ezt nem veszik észre az érintettek?**

Észreveszik, de nem úgy, ahogy egy átlag ember természetesnek venné. Az érzelmi kötődés nagyon sok esetben fennmarad a kihasználás után is, mert egyszerűen olyan családi vagy család nélküli (intézeti) háttérből jön, hogy nem tudja, nem tanítják meg neki mi a szeretet, és nincs mihez viszonyítania. Ezért szoktuk azt mondani, hogy a szeretet, pláne a családi szeretet, egyfajta érzelmi biztonságot is ad, ami szélsőséges esetekben a személyes biztonságot is elősegíti. Ilyen szélsőséges eset a prostitúcióba kényszerítés is. Egy gyakorlatilag még gyereklánynak vesz valaki egy szép ruhát és azzal elhitetheti, hogy mennyire szereti, mert az addigi életében mondjuk ilyen nem fordult elő vele. És máris kész a csapda, mert legközelebb az a nagyon kedves férfi meg cserébe kiküldi az utcára. Szegény lány meg úgy gondolja, hogy ő is kapott valamit, hát neki is adni kell. Nincs tisztában azzal, hogy amit kérnek tőle az nem csak, hogy brutálisan erkölcstelen, de aránytalan is.

## **De azért csak eljön az a helyzet, hogy mégis elege lesz ebből az egészből a prostitúcióra kényszerítettnek?**

Sokszor igen, de nem mindenkinél. Ezen kívül le kell szögezmem, hogy a legtöbbször

tapasztalatlan, fiatal lányokat húznak be a csőbe, de azért fiúk is akadnak az áldozatok között. A kiugrás sem egyszerű, ha például külföldről jön a segélykérés, akkor az ottani rendőrség megy ki az adott helyszínre. Ott megkérdezik az érintettet, hogy kér-e segítséget, de a legtöbbször ott állhat mellette a stricije és a kápó is. Nehéz így elfogadni a segítséget, a kimenekítést, mert egyből negédesekké válnak az előbb felsoroltak és sokszor meggondolja magát ilyenkor a sértett. Meg ugye már kezdetektől befenyítik, hogy akkor akár Magyarországon bántódása lesz például a gyermekének. Sajnos ez többször hat is. Azt is meg kell érteni, hogy ezeknek az áldozatoknak lehet, hogy addigi életükben még senki nem segített önzetlenül, ezért fordulhat elő, hogy bizalmatlanul állnak a segítséghez. Ha mégis elfogadja a felkínált segítséget a bajbajutott, azonnal kimenekítik, és ilyenkor lehet, hogy mi vagy a társszervezetünk autója már ott várja a következő utcasarkon. A többieket meg mind beviszik a hatóságok kihallgatásra, tehát nem ússzák meg a dolgot. Persze az áldozatot is kikérdezik, de nem a többiek előtt – pont azért, hogy ne tudjanak még akkor is a megfélemlítésére játszani.

**Az előbb megütötte a fülemet az a szó, hogy kápó. Nekem ez a megnevezés a náci koncentrációs táborokból ismerős, ahol a fogvatartottak közül is választottak őrt, aki még kegyetlenebb volt a keretlegényeknél.**

Igen, a prostitúció világában nem csak a strici, a lány futtatója figyel, hanem nők is, akik azt nézik, hogy rendesen „dolgoznak”-e a futtatott lányok. Annyira kegyetlenek, hogy magukat nevezték így el – a koncentrációs táborok rab őreire emlékeztetve.

**Ha már Németországról esik szó, úgy tudom, hogy ott elég jelentős számban vannak magyar prostituáltak. Milyen Európában a helyzet?**

Most talán tényleg Németországba kerül a legtöbb kényszerített magyar lány és nő, de pár éve még Svájc volt a magyar prostituáltak legnagyobb fogadó országa. Néhány éve a Svájcban lévő prostituáltak 81%-a magyar volt, ami óriási szám. Ezért ott lépéseket tettek ennek visszaszorítására, és ezáltal bonyolultabbá vált a lányok futtatása, de koránt sem szűnt meg. Most Ausztria és főleg Bécs a magyar lányok, főleg a kiskorúak működési területe. Persze ezek a kiskorúak egyáltalán nem örömből teszik ezt, de nem mindegyiket lehet kimenekíteni, mert ha nem merik elfogadni a felkínált segítséget, akkor az ottani rendőrség is tehetetlen. A 18 év alatti lányok legnagyobb része a mélyszegénységből érkezik a prostitúció világába, így Bécsbe is. A cigányok és nem cigányok aránya pontosan lefedi azt az arányszámot, amely a Magyarországi mélyszegénységben élőköt leképezi. Tehát nem lehet azt mondani, hogy a kisebbségünk lányai hajlamosabbak lennének erre az életre, mint a többi magyar, inkább a megélhetés elégtelensége, a széthulló család, az alárendelt helyzet megszokása illetve az intézeti elhelyezés, amely kihat a kihasználtság részleges vagy teljes elfogadására.

### **Akkor nincs kiút mindenkinek?**

Mindenkinek van, aki el meri fogadni a segítséget és az eddig elmondottakból világosan látszik, hogy nem mindenki tud ezzel élni. Külföldön, ha a kiszolgáltatott igent mond a hatósági segítségre, mint már említettem nem csak védelmet kap, de az elfogott tartókat, kápókat, futtatókat nagyon komoly büntetés is várja. Például Olaszországban két 17 éves lány futtatását tudták rábizonyítani egy stricire, aki 15 év fegyházatot kapott, de Amerikában felnőttek esetében is nem ritkák a 25-40 éves börtönbüntetések. Talán azért is olyan kegyetlen, szigorú a lányok tartása, mert sokat kockáztatnak ezzel a futtatók. És már ezért sem feltétlenül hozzák azonnal haza az áldozatot – ha ő nem akar jönni, hogy ne állhassanak rajta bosszút.

### **Itthon nem védik meg az áldozatokat?**

Magyarországon egészen más a helyzet, mondhatnám, hogy a külföldihez képest olyan nevetségesen alacsonyak a büntetések, hogy azoknak nincsen semmilyen visszatartó ereje, és hamar kinn van az elítélt. Kezdheti újra az addigi életét, és ezért sokan veszélyben érzik magukat, nem mernek úgy tanúskodni. Bár eddig főleg a prostitúcióról beszélgettünk, ami Magyarországon is nagy mértékben jelen van, ki kell emelnem, hogy az emberkereskedelem úgy is megvalósulhat, hogy nem lépnek át országhatárt. Nem csak a prostitúció tartozik ide, bár annak arányszáma elég magas.

### **Mi számít még emberkereskedelemnek?**

Például a kizsákmányolás, a rabszolgasorban tartás, amit a köznyelv csicskáztatásnak hív. Ezekből is bőven van itthon. Sajnos az érintetteket ebből sem olyan könnyű kiszabadítani, mert sokan félnek elhagyni azt a keveset, aminél egyébként jóval többet érdemelnének.

**Mi tartja vissza a kizsákmányolt vagy rabszolgasorban élőket, hogy kiszakadjon a kihasználóik fogságából, hiszen Magyarországon a nem büntetett ember szabadon mozoghat?**

Először is ebbe a két kategóriába belekényszerült emberek önbecsülése kevés és eredetileg sem éltek jó életszínvonalon. Amikor meg el akarnak menni, az önbecsülésükbe taposnak a kihasználóik. És itt is az a helyzet, ha egy ember nem akar megszabadulni a sanyarú körülményei közül, akkor a hatóságok dolga is igen nehéz.

### **Nincs valami megoldás, a hazai helyzetre?**

Jelenleg az országban még nincs megfelelő háttér a bajbajutott, kimenekített emberek intézményes fogadására. Különösen a gyermek-prótitúcióból kikerülő lányok elhelyezése problémás. Az is elkeserítő, hogy itthon évente csak egy-két emberkereskedelmi bűnügy zárul le, ami édes-kevés a valóban megtörtént esetekhez képest és így a visszatartó ereje is nagyon kétséges. Magyarországon nagyon nehéz bizonyítani az ilyen bűncselekményeket, nagyon fontos lenne jogszabályi módosításokra. Különböző intenzitással, de néhány ügyész dolgozik is ezen.

**Nemrég a Kamaraerdőnél jártam, ahol azt tapasztaltam, hogyha kijön a rendőrség, akkor még a 18 év alatti gyermeklányokat is elkövetőként kezelik, viszik be a rendőrök, míg az éppen a szolgáltatást igénybe vevő férfiakat meg hagyják elsétálni, holott ezek a lányok egyértelműen áldozatok.**

Ez reményeim szerint meg fog változni, nem tudom mikortól, de a rendőrségnek a 18 év alattiakat, akár lány, akár fiú egy ilyen razzia alkalmával azonnal védett házba kell vinnie és elkövető helyett áldozatként kezelnie, amibe persze bekapcsolódnak a segítőszervek is.

**A végére valami biztató is maradt.**

**Köszönjük a beszélgetést!**

Kertész Z István